

फलोत्पादन

११

गुरुवार, २० जानेवारी २०२२

सुकाळ अग्रावन

कमाल, किमान तापमानातील तफावतीमुळे जाणवणाऱ्या समस्या

द्राक्ष सल्ला

डॉ. आर. जी. सोमकुंवर

सध्याच्या परिस्थितीत द्राक्ष बागेत तापमानामध्ये वाढ होत असल्याचे दिसून येते. दिवसाचे तापमान जास्त (३५ अंश सेल्सियस) वाढत असून, रात्रीच्या तापमानामध्ये तेवढीच घट (१० अंश सेल्सियसपर्यंत) होत असल्याचे दिसते. या तापमानामध्ये बऱ्यापैकी तणावत राहून असल्यामुळे त्याचे विपरीत परिणाम द्राक्ष बागेत दिसून येतील. त्या परिघातमुळे वेगळ्या अडथळांची व त्यावरून उपाययोजना यांची माहिती घेऊ.

द्राक्ष पडद्याचा सुकाळ

दिवसा जास्त असलेली उष्णता व रात्रीची थंडी यामुळे तापमानामध्ये तफावत दिसून येत आहे. वेगळ्या शरीरशास्त्रीय हातधालीचे संतुलन कमाल तापमान ३५ अंश सेल्सियस व किमान तापमान १५ ते २० अंश सेल्सियस असल्यास साधले जाते. अशा वेळी केलेली प्रक्रिया संश्लेषणाची प्रक्रिया सुरळीत चालते. सध्या जाणवत असलेल्या तापमानातील अधिक तणावतीमुळे वेगळ्यामध्ये समस्या येऊ शकतात. तापमानामध्ये अचानक बदल घडल्यामुळे मुळतः द्राक्षकेलेची पाने, अन्नद्रव्यांची गरज आणि त्यांची उपलब्धता यांचा समतोल बिघडतो. मुख्यतः वाढत्या तापमानामध्ये फावोनभूत बायोलाजिकलमुळे पाने निघून जाते. परिणामी, वेगळी पाण्याची गरजही तिथलीच वाढते. घडद्याच्या विकासामध्ये पाण्यासोबतच अन्नद्रव्यांचीही तितकीच गरज असते. याचाच अर्थ जर केलेची पाण्याची गरज वाढती असेल, तर अन्नद्रव्यांचीही गरज तितकीच वाढतेच असे म्हणता येईल. तेव्हा बागायतदारांनी केलेची पाण्याची गरज समजून घेण्यासाठी थोडे किती थोडेकोडे आहेत किंवा मुळांच्या कडेमध्ये पाणी किती प्रमाणात साठविले आहे, याची तपासणी करून घेणे महत्त्वाचे असेल. सामाजिक अंदाजासोबतच असाही सल्ला: या मागील अनुभवांनी महत्त्वाचा असातो. याग चक्रमा स्थितीत आहे, पाच अर्थ केलेच्या पाण्याची फरशी गरज नाही, मात्र बाग वाचना स्थितीत नसल्यास वेगळ्या पाण्याची गरज लागते. द्राक्ष केलेला तीन ते चार दिवसांचा पाण्याचा ताप कमालपास घडद्याचे १५ ते २० दिवसांचा विकास कमी होतो. मागील वाफसा स्थितीत आहे का, हे समजून घेण्यासाठी मुळांच्या कडेतील मातीचा गोळा करून जवळपास तीन फूट अंतरावरून फेकवा. हा गोळा फुटल्यास केलेच्या त्वरीत पाणी हाकण्याची गरज आहे, अन्यथा केलेच्या उणे पाण्याची गरज नसल्याचे समजावे.

बऱ्याच वेळी घातावरणत अचानक झालेल्या बदलामुळे अन्नद्रव्यांचा पुरवठा खंडित होतो. घडद्याच्या विकासामध्ये पाणी उतरल्याच्या वेळी मुख्यतः स्फुर, कॅल्शियम व मॅग्नेशियम या अन्नद्रव्यांची गरज असते. तर घडद्यामध्ये गोडी उतरल्यासाठी चाचरा या अन्नद्रव्याची गरज असते. जर घातावरणत बदल झाल्यास पुढीलपास कार्यसमवेत राहू विपरीत परिणाम होतात. याचाच अर्थ, किमान तापमानात घट झाल्यास

द्राक्ष पडद्याचा सुकाळ.

मुळांमध्ये अन्नद्रव्य घेण्याची प्रक्रिया मंदपणे. मध्यात पाणी उतरलेवेळी अचानक असे बदल झालेल्या बऱ्याच बागेत मुक्या होत असल्याचे दिसून येईल. द्राक्ष पडद्याच्या विकासाला जास्त असलेली प्रमुख अन्नद्रव्यांची (स्फुर, कॅल्शियम, मॅग्नेशियम) गरज हेच त्याचे प्रमुख कारण असते. एकाच मुक्या उतरल्यानंतर मध्याच्या वेळी हिल्या झालेल्या आल्यामुळे फळागांवाचा वाधसत्तानु अन्नद्रव्यांची उपलब्धता करूनही चारदास फावत होत नाही. कारण त्यात अन्नद्रव्ये सोपून घेण्याची क्षमता कमी असते. त्यामुळे मुख्य अन्नद्रव्यांची फरशी टाळावी. राक्य होत असल्यास तिबक्याने अन्नद्रव्यांच्या उपलब्धतेवरच भर द्यावा. वास्तविक या वेळी त्याचाही चरारा परिणाम होत नाही. त्यामुळे बरीत पाणी उतरल्याच्या अवस्थेपर्यंत कॅल्शियम, मॅग्नेशियम यांची फरशी करून घ्यायला हवी. कॅल्शियम नायट्रेट आणि मॅग्नेशियम सल्फेट स्वरुपात असल्यास प्रत्येकी ४ ग्रॅम प्रति लिटर प्रमाणे किंवा विटेडेट स्वरुपात वापरणार असल्यास अर्धा ग्रॅम प्रति लिटर पाणी या प्रमाणे त्याचा वापर करावा.

घडद्याच्या वेतावर गाठी येणे

बऱ्याच बागेत मध्यात पाणी उतरल्याच्या स्थितीमध्ये अचानक दंडाकार गाठी वेतांना दिसून येतात. या वेळी शक्यतो तापमानात बऱ्यापैकी घट झालेली आहे. तितका वेळ तापमान कमी झालेले असते, तितका वेळ मध्याच्या विकास थांबलेला असतो. या गोष्टीचा विचार करून बागायतदार घडद्याच्या विकासबरीत वेगवेगळ्या संजीवेके तयार बागायत उपलब्ध टीनिकचा वापर करत राहतात. मध्याच्या विकासामध्ये उपलब्ध संजीवेकांचीही साधतेकायननमुक्त संजीवेके महत्त्वाची भूमिका निभावतात. किमान तापमानात थांबलेल्या घडद्याच्या विकासाला सुरळीत कारणासाठी उपाययोजना म्हणून उपलब्ध साम्योकायननमुक्त संजीवेकांची (उदा. उदा. सीपीएन, ६ बॉय इ.) फरशी करतो. घडद्या विकास होण्याबरीत घातावरणातील तापमान १५ अंशापेक्षा अधिक असते पाहिजे. तापमान कमी असल्यास वेगळ्या शरीरशास्त्रीय हातधालीचा वेग

द्राक्ष पडद्याच्या वेतावर गाठी अन्नद्रव्य आणि पाणी वहानामध्ये अडथळा निर्माण करतात.

मंदपून वेगळ्या वेगळ्यामध्ये अडथळी वेतात. शेतकरी शिपायरीविषा अजिंक फवारण्या करत राहतात. त्याचा विपरीत परिणाम म्हणजे घडद्याच्या दंडाकारगीत गाठी होणे. घडद्याच्या दंडाकार जे गाठ जास्त काळ असल्यास आतमध्ये पोकाळ व कापसाप्रमाणे पोडरी दिसून येईल. त्यामुळे संपूर्ण घडद्याचे बळग तिथे आल्यास घट कोळमट्ट घडेल. त्याच प्रमाणे घडद्याच्या विकासालाठी आवश्यक असलेल्या अन्नद्रव्यांचा पुरवठा होणार नाही किंवा कमी होईल. परिणामी, घडद्या पुढील विकास थांबेल. या घडद्यामध्ये पुढील काळात आवश्यक ती गोडी मिळणे बरीच जाऊ शकते. या परिस्थितीत मात्र कारणाबरीत या वेळी खरेतर काही उपाययोजना नाहीत. मात्र नसली खात्रीचा काळ फवारणी, तयार टिबक्याने केव्हाच पुढील काळात घडद्याच्या दंडाकारगीत गाठी घालण्याची शक्यता कमी होऊ शकते. अन्नद्रव्यांचा पुरवठा सुरळीत राहू शकित. यासाठी या व रद्दतरयुक्त खात्रीचा उपा. १२-६१-०, बुरीचा किंवा १८-४६-० इ. वापर महत्त्वाचा ठरेल. या मुळे वेगळीच घट पुढे होऊन घट निरपड्याची शक्यता वाढेल.

बागेत भुरीचा प्रादुर्भाव

बऱ्याच बागेत मणी सेटिंगनंतरच्या अवस्थेमध्ये घातावरणत झालेल्या बदलांतर फक्त भुरी रोगाची समस्या दिसून येत आहे. रात्रीची थंडी व दिवसाचे तापमान जास्त बांधणे यामुळे पाण्याचा उतरल्याच्या अवस्थेपर्यंत असलेल्या बागेत भुरी रोगाची समस्या जास्त प्रमाणात वेळ शकते. भुरी रोग चरारा महत्त्वाचा सगला तरी जर द्राक्ष पडद्यात त्याचा प्रादुर्भाव झाल्यास तो पड खालपासोप राहत नाही. निर्वातसम प्रतोंचा द्राक्ष घट तयार झाला असतच तरी या रोगाची पोडरी भुकटी घड्याक असल्यास तो घट घट काढायोपर्यंत काळा यतू शकतो. या वेळी अन्नद्रव्यांचा बागेत निरबंधनासाठी चरारा उपाययोजना करणे शक्य नाही. फक्त कमी जास्त होत असलेल्या तापमानाचा वजर देऊन बोंप तो काढावी घेणे गरजेचे असते. मणी सेटिंगनंतर शक्यतो अलग अंतरावरील भुरीनासकांचा वापर टाळावी. या वेळी अन्नद्रव्यांकडे पर्याय उठतो, तो म्हणजे स्पर्शजन्य

पिंक बेरी

वेगळ्या अन्नद्रव्यात वातावरणातील कमाल व किमान तापमान झालेल्या फळांमुळे बऱ्याच बागेत पिंक बेरीचा प्रादुर्भाव दिसून आला. वेगळ्या शरीरशास्त्रीय हातधाली सुरळीत होऊन घडद्या विकास अनेकप्रमाणे होण्यासाठी कमाल तापमान ३५ अंश आणि किमान तापमान १५ अंश सेल्सियसपर्यंत गरजेचे आहे. बऱ्याच ठिकाणी किमान तापमान फारच कमी होऊन पाच ते सहा अंशापर्यंत उतरते घडद्याचे होत. यामुळेच पिंक बेरीराहत्या समस्या बागेत दिसून येत आहेत. यावेळी महत्त्वाच्या उपाययोजना आपल्या खात्री नसल्या तरी बागेतील तापमान काढण्याच्या उपाययोजना कराव्यात. उदा. बागेत पाणी देणे, वेरले घट झाकणे, बागेत टिबक्यानी सेवेकडे लागणे इ.

बुरीनासके किंवा वैजिक निबंधन. कॅल्शियम विटार जास्त झालेला असल्यास प्रत्येक घट कॅल्शियममध्ये दडलेला दिसून येईल. असा वेळी स्पर्शजन्य बुरीनासकांचा वापर फवारणीविषा फुटल्यानंतर केव्हाच जास्त फावता होऊ शकते. या सोबत जर बागेत तापमानात घट होऊन बागेत पाणी दिल्यामुळे जर आर्टस काढलेली असल्यास या दट कॅल्शियममध्ये वैजिक निबंधनाचा वापर टेरनिबंधनासाठी फावतेदर उक्त शकते. या वेळी अन्नद्रव्यांकडे टायबोडॉर्म, बॅक्टेरिया सफ्टटिअस, स्ट्रुटोमोडस इ. वापरता येतात. तेव्हा आपण उपलब्ध परिस्थितीचा विचार करता अन्य उपाययोजना वैजिक निबंधनावरच पर देणे गरजेचे असते. असे केव्हाच टेरिटायची समस्या उद्भवल्याची उपलब्धता कमी होईल.

किमान व कमाल तापमानात जर जास्त प्रमाणात घट उतर झाल्यास मणी सेटिंगनी सामन्याही तिबक्याच प्रमाणात दिसू शकते. या स्थितीत बागायतदारांनी बागेत पाणी घालणे, स्थितीचा वापर करणे व वैजिक निबंधनाची फवारणी वापर घेऊ.

AURAPHYLL

VILASIA

100% BERRY

विलासी

मिठाळीची वेताची वर. भुरी, टाकणी, गुण आणि मणी सेटिंगनी तयार होत...

Work with the best (best) BERRY. Phone: +91 93600 00316

● बीटाग्लायकोसिड शिखरली सेबल कोमप्रता विषा जॉइंट ओपरेकोप्रता आहेत. ● फळांमध्ये प्रत्यक्ष ह्याय द्यावेतून फवारणी पंगारलीचे आहे. ● खरेदीवेळी पकेले मित घ्यावे ● मॅग्नेशियम 'सेटिक्टेट' आहे का घ्यावे. ● सेबल सेबल घ्यावेत. ● पुरेसा झालाशिवाय ररायने एम्मेकॉल मिराळू घेते. ● ररायन्यांचा घट तपासवा. ● पोरचअव, एमअवतल तपासवा. ● पेरणी का तापमातीमुळे थंबवित मिधातार कोकणी बीजाडिअय वेगळी आहे. हे तपासून पुढील बीजाडिअय करावी.